

Yli-Suolijärven Ristijärven maastokatselmus 29.7.2021

Versio 27.8.2021

Katselmuksen tarkoituksena oli järven kasvillisuuden kartoitus, pohjapadon paikannus ja kunnostusmahdollisuuksien kartoittaminen Pro Suolijärvi ry:n edustajien kanssa.

Kasvillisuus

Kasvillisuutta tutkittiin aluekartoituksena veneestä käsin, sekä kuvaamalla ilmasta. Yli-Suolijärven vedenpinta oli Luksuan padon korkeustietojen perusteella ollut laskeva kesäkuun lopusta alkaen.

Järvi on matala, keskimäärin n. 1,5 m syvä allas. Rannat rajautuvat suurimmaksi osaksi kivennäismaahan, mutta itä- ja pohjoisosissa on turvepohjaisia luhtarantoja. Laskevien jokisuiden ja Ristisalmen välillä pohja on pehmeää. Itäisessä lahdessa on syvempää (> 1,5 m) ja mahdollisesti kovaa pohjaa.

Kivennäismaarannalla saraikkovyöhyke on kapea 1-2 m, luhtarannoilla laaja > 10 m. Muuta ilmaversoiskasvillisuutta ei havaittu.

Kelluslehtiskasvillisuutta, lummetta, ulpukoita, palpakoita ja uistinvitaa, oli laikuittain runsaasti. Kelluslehtiskasvillisuus painottui järven länsipuoleen (peittävyys 30-40 %), itäosassa sen raja noudatti karkeasti 1,5 m syvyyskäyrää.

Itäisen lahden perällä oli vesipatsaassa runsaasti sammalta (aapasirppisammal) ja hajoavaa viherlevämassaa (*Mougeotia*). Uposlehtisistä kasveista havaittiin ainoastaan pikkuvesitähteä rantavedessä.

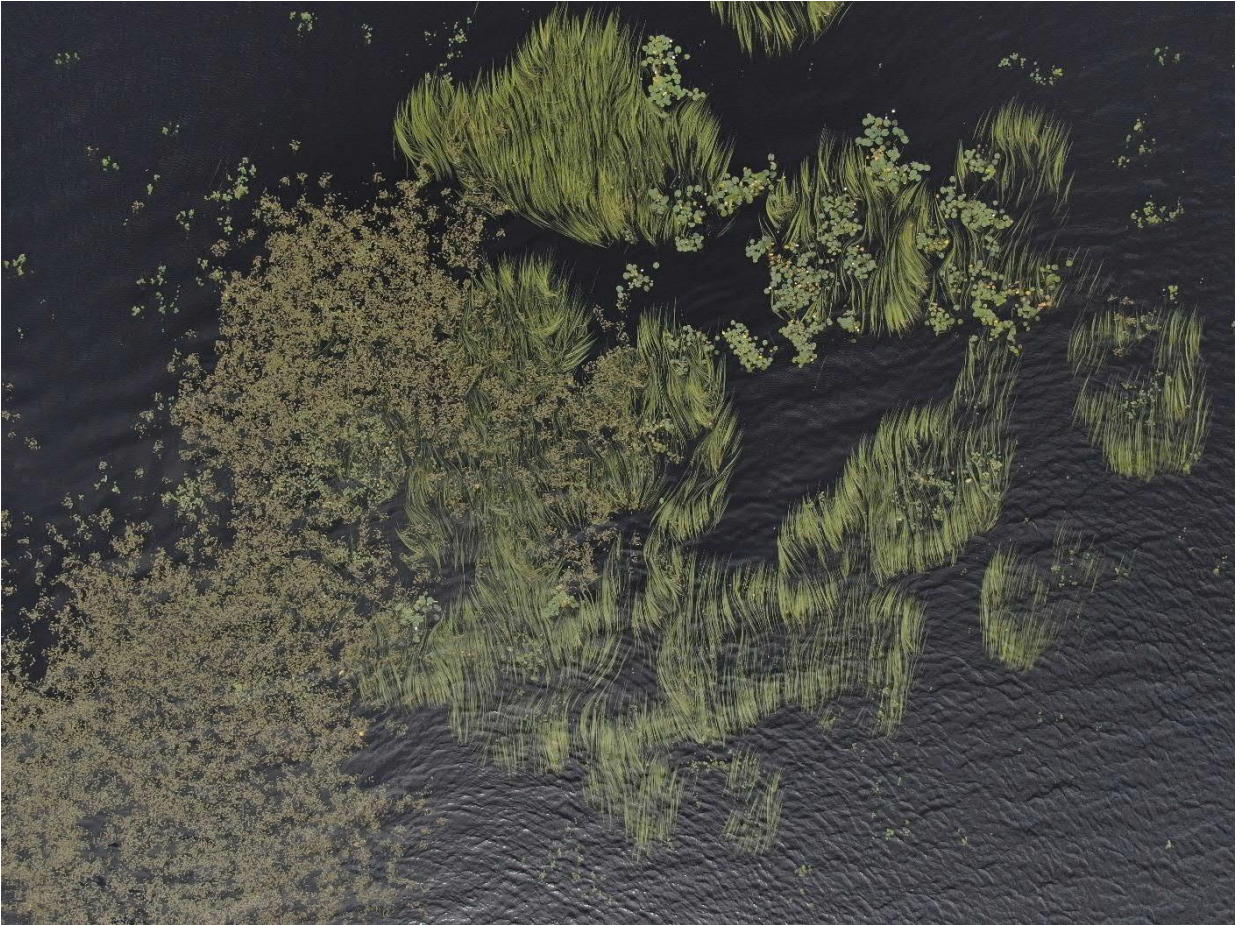
Taulukko 1. Havaitut vesikasvilajit.

Ilmaversoiset	pullosara
	jouhivihvilä
Kelluslehtiset	pohjanlumme
	ulpukat (isoulpukka, konnanulpukka)
	palpakot (siimapalpakko-kaitapalpakko, rantapalpakko)
Uposlehtiset	pikkuvesitähti
Sammalet	aapasirppisammal

Pohjapato

Ristisalmen edustalla, noin koordinaattipisteessä 7346935-541341 oli havaittavissa tasaista kivikkoa uoman poikki. Kivet on tulkittu vanhaksi pohjapadoksi. Vedenkorkeus kivien päällä oli 0,5 m ja käyttäen Yli-Suolijärven vedenkorkeutta (29.7. NN 244,65 m), padon korkeus olisi noin NN 245,15 m.

Kuva 1. Lumme-, ulpukka-, palpakko- ja uistinvitalaikuja.

Kuva 2. Laskevat jokisuut kuvaussuunta länteen.

Kuva 3. Ristisalmen edusta, kuvaussuunta koilliseen.

Kuva 4. Ristijärvi, kuvaussuunta itään.

Kunnostusmahdollisuudet

Järven ongelmaksi koetaan runsaan kelluslehtiskasvillisuuden, joka Pro Suolijärven tiedonannon perusteella on lisääntynyt pysyvästi kesän 2018 jälkeen. Tuolloin Yli-Suolijärven vedenpinta oli poikkeuksellisen alhaalla: n. 60 cm alempana verrattuna vuosiin 2015-16 ja 30 cm verrattuna edeltävään vuoteen 2017 (taulukko 2). Sittemmin heinä-elokuun vesipinta on pysynyt ylempänä. Poikkeuksellisen matala vesipinta ja lämmin kesä on voinut aiheuttaa kelluslehtisten runsastumista. Tihentynyt kasvillisuus tuottaa biomassaa ja virtausta hidastamalla pidättää jokien tuomaa kiintoainetta, mikä voi edelleen madaltaa ja vakiinnuttaa kasvillisuusalueita.

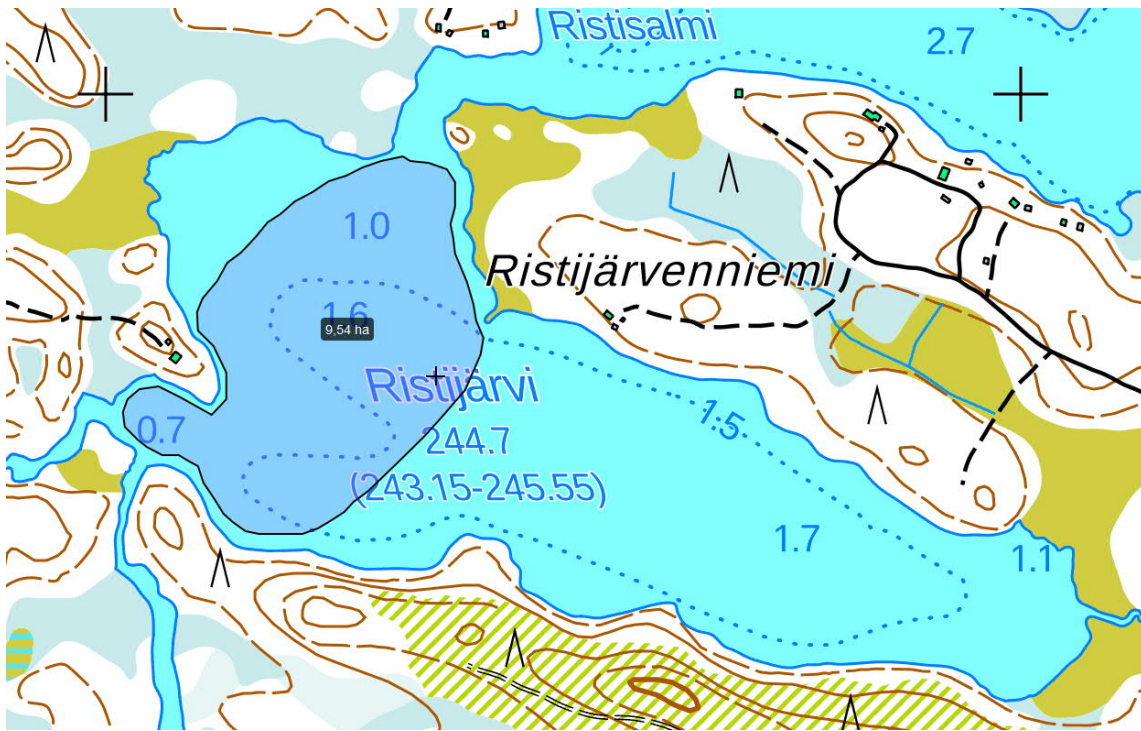
Ristijärvestä 2020 mitattu kesä-syyskuun pintaveden kokonaistyyppipitoisuus (320 µg/l) on humusjärvityypille erinomainen, ja kokonaisfosfori (20 µg/l) hyvä. Pitoisuudet ovat samaa tasoa kuin Vääntöjoesta mitatut. Järven näkösyvyys oli tuolloin 1,7 m. Humusvaikutusta kuvaava väriluku keskitasoa 44 Pt mg/l. Jokivesien läpivirtauksen ansiosta happitilanne säilyi kohtalaisena läpi vuoden.

Ristijärveen laskevat Vääntöjoki ja Porojoki muodostuvat järviketjua yhdistävistä lyhyistä uomista. Vääntöjoki on etenkin alaosaltaan turvemaavaltainen, valuma-alueen turvemaasta 33 % on ojitettu. Lähimmät ojitusalueet purkautuvat Törmäsjärveen ja Seitijärveen yläpuolelle. Kuivatusvesien kulkeminen järvaltaiden kautta todennäköisesti vähentää niiden kuormitusvaikutusta alapuolisessa Ristijärvestä. Valuma-aluekunnostustarvetta ei kuitenkaan ole inventoitu. Porojoessa ojituksia on selvästi vähemmän.

Taulukko 2. Luksuan padon keskimääräinen vedenkorkeus heinä-elokuussa 2015-2020.

	KA_heinä-elo NN (m)
2015	244,79
2016	244,78
2017	244,49
2018	244,19
2019	244,69
2020	244,68

Kasvillisuuden poistotarve kohdistuu ilmaversoiskasvillisuuteen erityisesti laskevien jokien ja Ristisalmen välisellä alueella. Kelluslehtiset palautuvat helposti juurakosta (lumme ja ulpukka) tai pohjan läheisistä kasvupisteistä. Niiden taannuttaminen vaatii säännöllisesti toistuvaa niittoa tai juurten ja juurakkojen poistoa. Ensisijaisena toimenpidealueena tulisi olla laskevien jokien ja Ristisalmen välinen alue, jonka kokonaisala on noin 9-10 ha (kuva 5).

Kuva 5. Laskevien jokisuiden ja Ristisalmen tiheimmät kasvillisuusalueet käsittävä rajaus.